

# THOẠI VỀ

*Thoại và tôi ngồi chung bàn và sát bên nhau suốt ba năm trung học đệ nhị cấp. Tôi hơi nhỏ con, Thoại còn nhỏ hơn tôi. Thoại thường tới nhà tôi học chung, ngủ chung nhưng không có ăn chung bởi lúc đó nhà tôi nghèo lắm.*

*Khúc quanh 1975 làm đảo lộn bao nhiêu dự tính. Khi tôi cùng gia đình hồi cư về quê cũ làm ruộng, có lúc Thoại cũng vô quê tôi nằm chơi nửa tháng, ngày tập lội với mấy cái bắp bè dĩa nước, tôi đập muỗi trong mùng nói chuyện xoay quanh mấy cô con gái đẹp trong lớp. Năm sau tôi lên Sài Gòn học, ít khi hai đứa gặp nhau. Gần hai năm sau đó Thoại đã tới Hoa Kỳ. Hai chục năm sau đó nữa, tôi gặp lại Thoại ở New York, gần chục năm sau nữa gặp ở Boston. Càng về sau như tôi thấy Thoại như thêm chút phong trần, râu tóc bạc phơ. Tôi rủ rê hoài, Thoại chưa chịu về thăm quê, bởi Thoại đã bảo lãnh gia đình qua Mỹ đoàn tụ và phải ráng cày để bù vào một quãng thời gian dài mất việc vì sự biến động đầy phức tạp của xã hội. Thế mà mấy hôm trước Thoại nhắn tin tôi là sắp xếp lên đón Thoại ở phi trường... Việc này cấp thiết hơn, tôi đành dờn buổi sinh nhật các bạn đã định hôm đó qua ngày khác.*

## MỘT

Tôi có mặt ở phi trường TSN sớm, coi bản thông tin thấy có hai hãng của Đại Hàn có chuyến tới cách nhau nửa tiếng. Ở cuộc điện thoại cuối cùng trước khi ra sân bay ở New York, Thoại chỉ nói hãng Korea, bây giờ có Asiana và Korea air lines, biết chọn hãng nào. Thôi đành ngồi đợi từ sớm cho chắc.

Thoại xuất hiện, vẫn *cù lằn* như thuở nào. Cái áo thùng thình, cái nón lụp xụp khiến tôi nhìn muốn không ra. Còn tôi cao lêu nghêu nên Thoại thấy tôi và kêu tên tôi trước. Tất cả lên xe. Biết anh chàng này sẽ gặp nhiều bỡ ngỡ vì cảnh vật Sài Gòn quá đổi thay sau hơn ba mươi năm, nên tôi ráng chỉ dẫn đường này phố nọ khi đi ngang. Tới nơi nghỉ đã quá nửa đêm, Thoại rủ tôi trò chuyện chờ sáng! Tôi vốn thức khuya rất dễ nên xúi Thoại lo ngủ lấy sức! Tôi về lại chỗ nghỉ của mình, bụng hơi đói, mua ổ bánh mì, chắc khuya bán ế, cô chủ mần cho tôi ổ bánh hơi lớn. Ăn nhiều, khó ngủ tôi thức gần tới sáng. Tránh vỗ đũa tôi tự đập lên vỗ dĩa!

Chín giờ sáng, theo hẹn, xe tôi chở Thoại đi chợ Gò Vấp tìm người thân sau hơn ba mươi năm không gặp. Thoại chỉ nhớ là nhà trong cái hẻm đối diện chợ và bên chợ có cây xăng. Coi bản đồ và hỏi đường kỹ lưỡng nên

xe tới chợ cũng mau. Vật định chuẩn đã có là cái chợ Gò Vấp. Tìm thấy con hẻm trước chợ nhưng không thấy cây xăng, đi vào, quẹo phải như còn ký ức trong tâm trí, nhưng Thoại thấy trước mặt là cảnh lạ hoắc lạ huơ, không một chút ấn tượng. Hỏi một cô chủ quán bán điện thoại, cô chủ tự hào là *tui ở đây lâu rồi, cây xăng không hề thay đổi, chỉ có cây xăng trước chợ cách đó khoảng 200 mét và cây xăng sau chợ cách khoảng 2 cây số*. Lại đổi, lấy cây xăng làm vật chuẩn định vị, hai tôi tìm ra cây xăng gần. Trước cây xăng có hẻm, cũng vào hẻm, quẹo phải... gặp hẻm cụt. Rồi người ta chỉ nhà người cố cựu sinh sống ở đây để hỏi thông tin. Một anh tóc bạc trên 60 trong căn nhà khiêm tốn vui vẻ nói là trong hẻm này không có ai tên vậy, nên tới hỏi thăm ở khu gần chợ. Khi hai tôi trở lại khu gần chợ, anh chàng tóc bạc tốt bụng đi chân đất, mặc cái quần xà lỏn chạy theo, tiếp tục chỉ tôi con đường nên tới. Người tốt trong xã hội vẫn còn. Tôi dúm vào tay anh ta chút tiền uống cà phê, anh ta quyết liệt từ chối, chỉ mong là khi tìm thấy người thân thì cho anh ta biết. Nhưng con đường anh ta chỉ cũng không nằm trong ký ức bạn tôi. Lại quay về chỗ xuất phát. Gặp một chú người Hoa, tôi xúi Thoại nói tiếng Hoa hỏi thăm, vì Thoại xài Việt ngữ, thấy ông ta có vẻ không sốt sắng lắm. Thoại xỏ tiếng Hoa, ông ta nói mình là *Chiền chiu nán* và tự xưng ông ta sôi nổi nói rất nhiều. Nhưng kết lại cũng không có ánh sáng lẻ loi nào.

Bí quá, Thoại rủ tôi vô chợ tìm ký ức! Thấy Thoại không vui, nên tôi chịu ý Thoại. Hai đứa len lỏi trong chợ chật hẹp, đường đi rộng khoảng một mét, hàng hoá thì muốn tràn ngập con đường. Quá nửa chợ, Thoại nhìn ra hông, thấy bên kia đường có cái hẻm, Thoại đòi qua đó hỏi. Tôi thấy phía trước còn hẻm khác nên khuyên Thoại là mình đi lên một đoạn rồi qua đường, hỏi từng hẻm cho chắc ăn. Tới cuối chợ, có cái khoảng trống đang là bãi xe, Thoại tự xưng nói hay chỗ này trước là cây xăng nay dẹp bỏ nên có chỗ trống? Tôi cũng không bình luận nhưng trong bụng nghĩ không thể như vậy, vì ai dựng cây xăng sau chợ, bít lối ra vào. Căn cứ vào *vật chuẩn định vị* đó, hai tôi qua bên kia đường, đi dọc một khoảng và đếm được bốn cái hẻm. Bỏ hẻm đầu vì quá rộng, lớn hơn tâm tưởng của Thoại, tới hẻm kế tiếp rộng khoảng một mét, Thoại hỏi người bán quán đầu hẻm, không thu lượm được gì, nhưng không biết sao Thoại vẫn kéo tôi vô hẻm, dĩ nhiên tôi sẵn lòng. Khoảng gần hai chục mét sâu, có đường quẹo phải, đường còn nhỏ hơn. Gặp trước đó khoảng mười mét có hai chị đang nói chuyện. Thoại hỏi cầu may coi hai chị đó có biết tên bà thiêm của Thoại không. Kết quả thật là hơn mong đợi vì hai người đó chẳng những biết mà con chỉ nhà thân nhân Thoại cách đó chỉ có... vài mét, nhưng giờ đã là chủ khác cách đây ba năm! Hai chị vui tính còn cho biết họ là người gốc Sóc Trăng, gốc xa là Hải Nam trôi dạt lên Sài Gòn, an cư trong con hẻm heo hút này, một người tuổi con gà, một người tuổi con mèo và hai chị còn cho biết là thỉnh thoảng có liên lạc bằng điện thoại với người thân của Thoại nay đã bán nhà chuyển đi sinh

sống; người tận Củ Chi, người tận Đình Quán. Hai chị đó nói Thoại để lại số điện thoại để khi nào hai người đó được thông tin bà con của Thoại sẽ báo tin giùm cho Thoại. Và vật chuẩn cây xăng hồi xưa chỉ là tiệm bán lẻ xăng và dầu lửa bằng thùng phuy, bơm hàng bán bằng tay, nay người chủ đã chuyển qua bán mặt hàng khác, nên mất dấu hoàn toàn. Nguyên sau 1975, ở một giai đoạn bất đắc chí, Thoại trôi dạt lên Sài Gòn và tá túc nhà ông chú của mình. Bà thím rất thương Thoại, và hàng xóm cũng thương nên có người giới thiệu Thoại làm quen với một cô bán cháo lòng. Và trong khi nói chuyện với hai chị vui tính kia, họ chỉ Thoại nhà ông mai hột thưở nào. Thăm ông mai hột, Thoại rủ anh ta cùng đi thăm cô bạn bán cháo mấy mươi năm xưa, ông mai hột kể là cô bán cháo đã *lên đời* nay bán vịt quay, khá lắm. Ông mai hột, chắc làm mai dờ quá nên ông mai vẫn còn độc thân, ông ta còn nói nếu đi thăm giờ này chỉ gặp mấy đứa con của cô bán cháo ngoài quán thôi. Nghe tới đó tự dưng Thoại đổi ý, nói thôi khỏi thăm và chuyển qua thăm hỏi ông chú, bà thím của mình. Cả hai đã mất, và hai người con bán nhà chuyển xứ ở hai nơi. Nhưng hình như tro cốt ông chú, bà thím Thoại được gởi tại chùa cách đó cũng không xa. Vậy là có cơ chia tay sớm, hai tôi tìm ra chùa Như Lai cũng dễ dàng vì tháp bảy tầng vươn cao nổi bật hẳn so nhà chung quanh.

Vô chính điện chùa bằng cửa sau, không biết có phải nhờ vậy mà chùa dễ tách mình ra khỏi sự xô bồ của xã hội! Vô chính điện chùa mới có đường dẫn qua cái tháp khá nhỏ, lên các tầng bằng cầu thang tròn ốc, dĩ nhiên cũng rất nhỏ. Anh hướng dẫn hỏi cốt giữ ở tầng tháp nào, Thoại chịu, còn tôi nhớ hai chị vui tính lúc nãy có nhắc là cốt để đầu ở tầng sáu, nên tôi nói đại là tầng sáu. Ba người lên tới tầng sáu. Cốt trong bình sành chất hàng hàng, lớp lớp có hình và tên phía trước. Chắc bà con thương nhau hơn, nên dù tôi ráng đọc nhanh, coi mau, nhưng Thoại tìm ra bình cốt bà thím của mình, và hơn nữa do vị trí bình cốt ông chú ở bên trái, nhờ đó Thoại mới biết ông chú đã mất hơn mười năm, còn bà thím thì mất bốn năm trước. Đột nhiên cảm ơn Địa Tạng Vương phù hộ tìm ra dấu tích người thân sau bao năm không tin tức, lạy tạ ông chú bà thím đã một quãng thời gian chăm sóc thương yêu mình mà chưa kịp trả ơn, Thoại cúi gối cùng tôi rời Như Lai Tự về lại Sài Gòn, quên luôn qua thăm anh tóc bạc tốt bụng, dầu sau trong bụng hai tôi cũng cảm ơn anh tóc bạc tốt bụng rất nhiều, và tự an ủi là chuyện mình tìm ra người thân cũng do duyên số, nên mới khiến gặp được anh tốt bụng tóc bạc giúp đỡ tận tình.

Sài Gòn dụi mắt vì mùa mưa đã đến hai tháng nay. Xe chạy trước dinh Độc Lập định ghé quán Ngon cho Thoại xơi các món ăn dân dã. Không dè quán đã chuyển nơi khác. Đường một chiều, xe chạy mau, chưa kịp đọc địa chỉ mới của quán, đành chuyển qua ăn cơm... bình dân. Thoại ăn cá trê kho, cá rô phi chiên, mắm chung, canh mồng tơi, khen ngon mấy lần, tốn hai đồng Mỹ mỗi người. Lên khách sạn, hai tên chung giường, nằm nhắc bạn cũ,

nhắc riết rồi ngủ quên. Ba giờ chiều, tôi đánh thức Thoại để cùng lội bộ vô chợ Bến Thành chơi. Lang thang cả buổi chiều ngày hôm đó, Thoại mua được cái áo thun có hình nước Việt về cho con trai. Còn tôi quyết liệt bắt Thoại mua cái áo sơ mi mới, màu tươi sáng để mặc cho trẻ trung một chút. Tới khách sạn, tôi xúi, Thoại thay áo mới liền!

Không biết sau đó lúc gặp lại ba đưa em gái Thoại về cùng có khen Thoại đẹp hơn, trẻ hơn khi thấy *tua hia* Thoại *chơi* áo mới... mua hay không, nhưng ít ra tối đó Thoại chắc ngủ ngon hơn vì được tôi khen rồi, khi Thoại bước ra từ phòng thay đồ với nụ cười rất là trẻ của thuở nào, khi cả hai còn lang thang xứ Ba Xuyên đầy thương nhớ.

## HAI

Việc Thoại về quê bất ngờ cùng với ba, má và các em, cả gia đình cùng về mười người là do Má Thoại mất vì bệnh tim mạch ở New York và vì ba Thoại muốn đưa má Thoại về an táng ở quê nhà Lịch Hội Thượng. Tôi đã đón ở phi trường chín người, người thứ mười là má Thoại về trong áo quan sau đó hơn một ngày. Cũng vì chữ hiếu nên Thoại mới về bất ngờ như vậy.

Sau ngày chủ nhật chờ đợi, tận dụng thời gian trống đi tìm thân nhân, sáng nay mọi người sắp xếp đợi tin má Thoại từ hãng dịch vụ ở phi trường để đón má Thoại về quê. Hơn 11 giờ trưa xe dịch vụ chở quan tài má Thoại từ phi trường tới chỗ hẹn để cùng về nhà. Xe bên này đầy người và hành lý và đã chuẩn bị buổi ăn trưa gọn nhẹ trên xe để tiết kiệm thời gian đưa má Thoại về nhà mau nhất. Xe qua đại lộ Đông Tây ngoài ký ức Thoại, lên đường cao tốc Trung Lương dĩ nhiên Thoại cũng chịu thua. Máy tôi reo, Hoài Lan bên Úc điện thoại thăm hỏi, hỏi tôi Thoại thế nào. Tôi nói muốn biết thế nào thì nói chuyện thẳng với Thoại. Chút chia sẻ của bạn xa thêm chút an ủi Thoại trong lúc bối rối này. Cầu Mỹ Thuận hiện ra mờ mờ dưới cơn mưa nhẹ có vẻ như có chút thanh thoát nhẹ nhàng, như đường cong vắt ngang dòng sông hiền hoà đang đục màu phù sa vì mùa mưa đang đến. Ngừng một chút chân cầu Cần Thơ vì xe chở má Thoại chạy nhanh quá nay đang đậu đợi. Qua cầu, quyết định về theo ngã quốc lộ nam sông Hậu và chạy thẳng xuống Trung Bình, Bãi Giá và queo lên Lịch Hội Thượng để má Thoại có dịp lần cuối cùng nhìn thấy chút đổi thay dọc ven sông và đi qua nhà em gái Thoại ở Trung Bình. Quốc lộ mới mở chạy xuyên qua những vườn nhãn bạt ngàn, những cánh đồng xanh ngát trong cơn mưa dầm nhẹ như là không gian đang chia sẻ nỗi niềm với Thoại.

Xe tới đầu nhà Thoại đã thấy đám đông đứng chờ. Bà con và chòm xóm biết tin đã tới từ sớm. Nhóm thanh niên tiếp khiêng áo quan vô nhà một cách nhẹ nhàng và mau lẹ. Ông chủ quán cà phê gần đó hỏi người bên cạnh có phải ông đó là *thằng Sui* không? Người kia cũng lớn tuổi, chỉ nhìn nhìn...

Tôi nghe thấy bèn chen vô nói *Sùi đó!* Sùi là tên ở nhà của Thoại. Sùi lạ quá, thay đổi quá khiến hàng xóm nhìn không ra. Khi biết chắc là Sùi rồi thì có một người trẻ hơn, có vẻ hiểu biết, nói *tại Sùi học tới tiến sĩ và luôn suy nghĩ nhiều vì làm việc nên râu tóc bạc sớm!* Nhiều người thân lớn tuổi bắt đầu nhìn ta Thoại, tới ôm Thoại mắt nhòa vì quá lâu mới thấy lại Thoại. Cảnh đó diễn ra khá lâu bởi rất nhiều người hỏi thăm Thoại. Thoại trở thành trung tâm của ngày trở về một cách bất đắc dĩ. Việc trong nhà có em trai Thoại và ông thầy cũng lo rồi. Cả một khúc đường trước nhà Thoại đầy người thân và láng giềng và cả những người hiếu kỳ đầu đó nữa. Cũng may trời đã tạnh mưa. Người thân đã tới đông đủ, áo quan được mở nắp để mọi người nhìn lại má Thoại lần cuối. Người đông quá, mọi người phải xếp hàng đi vòng ngang qua để nhìn viếng người chết một chút, người đứng trước nhường chỗ cho người kế tiếp. Mười phút sau, khi dòng người đã tản ra, áo quan được đóng lại. Má Thoại đã trở lại quê nhà để yên giấc ngàn thu, không còn bận bịu chuyện trần gian và cảnh ồn ào người thân đang khóc thương nhớ mình. Thầy cúng bắt đầu tụng kinh siêu độ...

Tôi về lại Sóc Trăng hơn sáu giờ chiều, chuẩn bị ngày mai trở xuống nhà Thoại cùng các bạn học cũ để chia sẻ niềm đau, nỗi buồn với người bạn bấy lâu xa vắng. Tôi đang quản lý một hãng chế biến thủy sản đông lạnh xuất cảng, tôi dự tính sẽ vô hãng sáng sớm vì đã ba ngày bỏ việc đi theo bạn, công việc đang cần tôi. Buổi sáng sớm hôm qua mưa quá lớn và kéo dài khiến công nhân hãng tôi bỏ việc khá nhiều, nguyên liệu ứ đọng. Sáng nay mới ba giờ tôi chợt thức vì tiếng mưa lộp độp làm tôi lo, ngủ không được, bởi tôi biết hôm nay nguyên liệu đang tiếp tục về nhà máy, mà lại thiếu lao động thì tôm tươi mấy cũng thành tôm... ươn, nếu không được chế biến kịp thời. Ông trời ngậm ngùi với Thoại lại thành sùi sùi với tôi. Khó ngủ, tôi ngồi trước máy viết mấy dòng này. Ông trời muốn trêu tôi hay sao, có lúc tiếng mưa thêm mạnh mẽ trong khi trong bụng tôi mong ông mưa *sớm đi ngủ* để công nhân tôi dễ tới hãng đúng giờ. Tôi nghĩ trong bụng, chắc lát nữa tôi phải mua hai ngàn cái áo mưa phát không cho công nhân tôi để khuyến khích họ đi làm đúng giờ! Thời buổi này kiếm lao động hết sức khó, bởi trong khuôn viên cái phố thị Sóc Trăng có tới sáu cái hãng chế biến tôm và ai cũng muốn giành lao động cho mình vì đang mùa cao điểm nguyên liệu.

Tôi vô hãng sớm. Việc đầu tiên là coi có bao nhiêu người vắng mặt vì mưa. Cũng may số vắng không nhiều. Sau khi tính toán, bày vẽ, sắp xếp mọi việc tạm ổn, tất nhiên có chuyện mua áo mưa phát không; tôi lo đặt hai vòng hoa theo sự nhắn gởi của bạn từ nước ngoài cộng vòng hoa của gia đình tôi và hãng tôi, tất cả bốn cái. Còn vòng hoa chung của nhóm bạn cũ cùng thời thì đã có bạn khác lo rồi. Hẹn nhau hơn mười giờ xe tôi sẽ đón và cùng xuống nhà Thoại. Xe đầy người và vòng hoa. Tới nhà Thoại cũng đã

gần trưa. Sau phần lễ, mọi người quây quần với Thoại. Chuôn khen cái áo Thoại đẹp quá, làm trẻ người ra! Câu khen này như có sẵn trong *chương trình*! Thoại nhân đó sẵn lòng cùng các bạn ra Mỏ Ó thăm cầu mới Mỹ Thanh vì cầu mới bắt qua sông ngay gần cửa biển. Trên cầu, nhìn về hướng Mỏ Ó, Thoại và Chuôn nhắc lại chuyện năm lớp 11, khi Thoại rủ một số bạn tới nhà chơi và ra Mỏ Ó vọc nước cho biết biển. Chuyện ba mươi bảy năm rồi, vậy mà khi Chuôn tới chào ba Thoại, ba Thoại còn nhớ tên Chuôn, thật bất ngờ (!) như là cả nhà Thoại rất mến Chuôn thì phải? Dòng sông menh mông đục ngầu cuộn cuộn nước vì gần cửa biển, gió lồng lộng menh mang như khiến cảnh vật thêm lạ cho các bạn quanh năm trong phố thị. Để chuyển đi thêm phần mới lạ, tôi nhắn một chủ trang trại nuôi tôm gần đó giùm ra đón cả nhóm tới thăm cho biết. Chủ nhà sốt sắng chài khoảng ba ký tôm sú, luộc tại chỗ khiến các bạn nữ vui vẻ bóc vỏ bỏ bụng, còn bạn nam lo cụng ly với chủ nhà. Chỉ loáng một cái mấy đĩa tôm chỉ còn vỏ. Ra về mà ai cũng cảm ơn chủ nhà lia lịa, hẹn sẽ tới nữa cho chủ nhà biết thế nào là *đau bụng* vì mấy cái máy nghiền thức ăn có hạng này dù toàn là dân đang quá tuổi ngủ yên cả.

Con mưa nặng hạt tiễn các bạn về lại Sóc Trăng. Tôi vội trở vô hăng vì đã bốn giờ chiều, lo coi có kịp phát áo mưa cho công nhân để hy vọng mai mọi người đi làm đầy đủ. Công việc đã ổn, tôi an tâm. Trong đầu tôi hề rảnh một chút là có chương trình mới chạy trong đó: Sau tang lễ ít ngày sẽ làm sinh nhật sớm cho Thoại cùng với sinh nhật các bạn khác để niềm vui chung thêm lớn, tiếng cười thêm vang xa, kỷ niệm sẽ đồng hành cùng mình lâu hơn trong tâm tưởng... Và nhất là để bạn ít nhiều vui đi nổi buồn mất mát lớn lao trong đời. Trước khi làm Sinh nhật sẽ đưa Thoại về quê tôi để Thoại có dịp thư giãn và tìm về một kỷ niệm êm đềm những ngày sau 75 như ở phần mở đầu tôi đã đề cập.

## **BA**

Chuyên về quê chỉ mấy bạn cùng lớp 10B3 (72-73) ngày xưa. Tất nhiên là ưu tiên những bạn có phần thân thiết với Thoại. Hẹn gặp mặt ở nhà tôi. Lần đầu trưởng lớp Đinh Công Trí đang trôi dạt tận Năm Căn đã chạy xe honda cả đêm về lại Sóc Trăng chơi chung bạn cũ.

Như mọi lần trước xe xuôi êm về hướng Vĩnh Châu, nhưng không queo vô xã Hoà Đông ngay mà chạy thêm một đoạn tới cầu Khánh Hoà rước thêm Nguyễn Hữu Tài, bạn cùng lớp học khá hay nhưng sau này cũng trôi dạt về tận quê sâu này và đang là chủ một bầy dê và mấy công vườn. Hữu Tài xuất hiện với bộ đồ đóng phèn, nước da nông dân chính hiệu đến muồn nổi mồm và mái tóc dài bạc màu phong sương. Bạn tôi trôi dạt tứ phương và ở nhiều giai tầng trong cuộc sống lăm lăm bất trắc này. Xe quay lại queo vô đường về quê tôi, tới bến sông gặp vỏ lãi đang chờ. Anh tư tôi cũng chạy

Honda ra đón và nhận ra Thoại ngay dù đã 35 năm không gặp. Nước kinh khá đầy nên vỏ lãi chạy cũng khá nhanh. Sau vòm cây cao cao xanh mướt khu nhà cũ của tôi hiện ra và mọi người hớn hờ vào nhà. Tất nhiên Thoại không nhận ra cái gì còn trong hoài niệm ngoại trừ cái hồ bom tổ chẳng và tròn quay nay được dùng làm đĩa chứa *thức ăn tươi sống* cho mùa khô. Cảnh vật đã thay đổi hoàn toàn: không còn hầm hố, không còn lung năn, không còn những rặng trâm bầu treo đầy tổ chim *dòng dục* đong đưa theo gió, không còn những mảnh ruộng xanh tươi, không còn ngôi nhà lá ba gian lụp xụp và không còn cách biệt với xóm giềng vì lúc Thoại đến đây năm 1975 dân thưa và chưa phát quang con đường đất trước nhà quen thuộc trong ký ức tuổi thơ của tôi. Còn nay là khung cảnh quang đãng của những ao nuôi tôm chạy dài, dây điện giăng giăng và con đường xi măng trước nhà khiến nông thôn đầy tiếng động của xe gắn máy trên bờ và tiếng ghe máy dưới kinh. Cả nhóm kéo nhau ra khu nuôi tôm, Thoại xung phong chài cái đầu tiên trên kinh thoát nước. Kéo lên có cá có tôm đầy đủ bởi cái chài của Thoại cũng khá tròn vành. Thoại khoe sau 1975 từng đi làm thủy lợi mấy năm, cũng học được nhiều thứ trong cuộc sống bình dân của nông dân, trong đó biết chài cá. Vậy là bạn tôi linh hoạt lắm, bởi sau đó lão nông Hữu Tài tiếp tục kéo tôm cá lên bờ bằng những nhát chài điệu nghệ của mình, chứng tỏ Tài đã gắn bó với cái chài một thời gian dài. Nhắc tới đây nhớ tới các bạn khác đã từng ... ra tay quăng chài như Cảnh hù, và Tú tiểu muội. Mỗi người một vẻ, mười phen vẹn... tròn chài! Tuy còn buổi sáng nhưng gió đồng khá mạnh và mát rượi. Hai bạn ở... không là Hoàng Minh và Công Trí tản bộ trong khu nuôi tôm thấy rất là bình yên và ... nên thơ. Chài bắt được ngoài cá còn có những con tôm nhảy soi soi to bằng ngón chân cái, và khi thấy thùng sản phẩm đã kha khá, cả bọn kéo nhau vô nhà lo *hậu sự* cho số tôm cá mới có được. Hai đứa cháu đã nấu nồi cơm bằng củi cho hôi khói một chút để có hương đồng. Tiếp theo là luộc tám con cua và khoảng ba ký tôm cho nhóm tám người xơi.

Thức ăn được dọn lên. Mọi người tha hồ bóc vỏ tôm và đòi những miếng cơm cháy. Rượu ngâm sâm được rót ra. Toàn dân *đội mạnh* trừ Thoại. Không dè "*Hôm ấy rượu bỗng thành nước lã/ Bởi như vừa gặp bản ngã chính mình*". Thoại xơi hết bao ly rượu bạn mời một cách tự nguyện, vui vẻ và không thấy dấu hiệu say. Không dừng ở đó, Ngọc Hạnh cũng cạn ly và Chuôn cũng hớp môi cho bạn mời uống hết! Tôi không muốn chuyện uống rượu kéo dài, bởi anh tôi sẽ hăng hái tham gia, trong khi ao tôm anh ta đang thu hoạch cần anh ta sắp xếp công chuyện, nên tôi xúi mọi người ăn nhiều một chút. Tiếc mấy con cua còn nhỏ và chưa phải mùa cua gạch nên Thoại chỉ loay quay với mấy cái mu cua nhỏ xíu, có chút gạch. Nhưng có còn hơn không, bởi bao năm ở phương xa Thoại làm sao sờ được mấy cái mu cua quê nhà tươi sống. No nhưng chưa say, tôi bỏ bạn đi ra sau kinh chài kiếm

thêm tôm cá làm quà cho bạn mang về, Chuôn thấy vậy vội xách thùng đi theo. Con kinh khá cạn vì nước ròng nên dễ chài hơn. Quăng cỡ hai chục lượt, chiến lợi phẩm cũng kha khá, tôi chuyển tay chài cho bạn và đi dỡ lợp, kiếm thêm mấy ký tôm cá và đựng thành bốn bọc mang theo làm quà gửi các bạn chơi chung. Chợt mất Thoại. Có bạn nói thấy Thoại đang đi vô lùm, chắc đi *bứt cỏ*. Thoại bứt cỏ thiệt, vì lát sau Thoại xuất hiện với một đồng dây nhần lồng, nói là để nghiên cứu, bởi đó là nghề ruột của Thoại. Tôi chạy tìm cái bao để đựng chiến lợi phẩm bất đắc dĩ này mang về lại Sóc Trăng cho Thoại.

Các bạn phải nán lại vì nước sông cạn, vỏ lãi chưa chạy được. Vậy là ngồi uống trà nhắc chuyện hồi xưa, coi ai để ý ai! Không biết có phải mấy bạn nam hơi nịnh người có mặt hay không mà hình như Chuôn hơi đặc khứa! Cười để thêm nếp nhăn, mau già nhưng để tâm hồn trẻ lại. Rồi cũng phải già từ trong không gian hơi mờ mịt mây đen. Tôi đã chuẩn bị áo mưa nên không ngại. Ông trời thấy không hù dọa được chúng tôi nên mây đen bay đâu mất, vỏ lãi đến nơi xe đậu an toàn. Trả Hữu Tài nơi đã đón, bạn lưu luyến vẫy tay chào, thấy sao mà luyến tiếc quá bởi vì biết bao lâu nữa mới có cuộc hội ngộ vui vẻ như vậy.

Xe tới nhà tôi, tôi chờ Thoại bằng Honda vô hăng để tôi sắp xếp công chuyện đã bỏ dở cả ngày, chợt điện thoại reo, Hoàng Minh nhắn tới quán bánh xèo Cô Mai gấp vì chủ nhân sẽ chiêu đãi không tính tiền. Vậy là tôi phải đổi ý, nhắm quán Cô Mai thẳng tiến. Thoại có dịp thưởng thức hương vị quê hương, bánh xèo, tại quán bánh xèo có tiếng nhất nội thị Sóc Trăng ở thời điểm này. Bánh rất giòn, nước mắm rất ngon, rau tươi rất bắt mắt và được ngâm rửa cẩn thận. Thoại ăn có vẻ rất ngon. Cái vẻ rất ngon đó có phần xuất phát từ cảm xúc một hương vị quê hương bao năm qua Thoại chưa dịp được thưởng thức. Cái chất trong người Thoại chưa thay đổi dù biết bao năm xa xứ.

## **BỐN**

Vườn me hôm nay khá đông bạn cùng thời. Lần đầu các bạn cánh Pháp vẫn cùng chung vui. Cánh Anh vẫn đã nhiều lần tới đây, nhưng cũng là lần đầu với Kim Ngọc Thái. Nguyễn Thành Vạng bắt ngõ từ Sài Gòn về cũng được nhắn tới. Kể ra đủ tên khá đông, ngoài hai bạn trên còn có Huệ Dung và chồng, Bạch Mai và chồng, Kim Dung, Ngọc Hạnh, Hoàng Minh, Trầm Thành, Hồng Võ. Tất cả mọi người có mặt hôm nay là để cùng dự Sinh nhật một lúc bốn bạn Tạ Thị Chuôn, Mạch Hút Sơn, Phạm Văn Thu và dĩ nhiên người thứ tư là Thoại.

Mùa mưa, vườn me xanh um... tùm, mát mắt với trái cây lủng lẳng. Chủ vườn me là anh tôi, anh ấy đã kéo lưới từ mương nhà được một con cá tai tượng cả ba ký lô và một con cá tra khoảng hai ký lô, và anh đã

nhờ người làm sẵn để cung cấp thức ăn cho buổi *sinh nhật* *chùm*: ba khỉ một gà. Tôi mang theo năm ký tôm tươi, năn xào tép làm sẵn từ sớm, và cá bóng trứng kho tiêu. Bạch Mai thì đem tới các thứ link kinh nào bún, nào rau, nào nước mắm. Ngọc Hạnh thì mang theo bánh tét từ Vũng Thơm lên. Chuôn cũng lằng xằng làm *tổng khâu* chủ bếp. Nguyễn Thành Vạng xung phong lau chùi bức tranh hợp mặt mừng 7 Tết vừa qua vì tranh treo đã khá lâu bị bụi bám nên không rõ hình. Sáng sớm tôi đã lên sân thượng nhà cắt một bịch lớn rau càng cua để bây giờ Ngọc Hạnh và Huệ Dung ngồi tần mẩn lựa ngắt bông từng cọng. Kim Dung và Bạch Mai lột tôm luộc. Thức ăn làm xong mau nhờ đông người. Mấy người rảnh thì kéo nhau đi bẻ bắp. Vườn bắp còn nhiều trái, nhưng trái già nhiều vì bẻ không kịp. Ai cũng ngại dơ chân, chỉ đứng trên đường xi măng với tay bẻ những trái gần tầm tay, nên không có nhiều trái non. Hoàng Minh thấy vậy, xung phong chui vô bên trong bẻ được khá nhiều, gần một bao, Minh nói bẻ cho có dư để có cái đem về tặng... vợ, không dè Minh nhà mình tuy đi chơi vui với bạn mà đầu óc vẫn luôn nghĩ tới vợ ở nhà thiệt là *có... hiếm*.

Thức ăn được bày ra. Com ăn với cá kho, dưa mắm và năn xào. Bún cuốn tôm, cá chiên hai thứ. Đơn giản nhưng bày cả một bàn dài. Không lời phi lộ, không chúc mừng nhau, chỉ cùng nhau cầm đũa cầm ly mừng sinh nhật tới bốn người. Ngọc Thái yêu cầu phải hát, vậy là cùng vỗ tay ca bài Happy Birthday quanh cái bánh kem có hình ba khỉ và một gà. Khi giữa che dù là Chuôn, hai khỉ dựa hai bên là Sơn và Thu. Còn gà ngồi trước là... Thoại. Đáng lẽ sinh nhật này chỉ có ba người và đã tổ chức từ tuần trước, bất ngờ nghe tin Thoại về nên phải hoãn lại và làm sinh nhật Thoại luôn cho đông vui, vì vài hôm nữa Thoại lại đi đâu có dịp chung vui như vậy. Nếu Thoại không về, Chuôn đã *yêu cầu* cái bánh kem phải có là *khỉ Chuôn* ngồi giữa, hai khỉ còn lại kẻ che dù, kẻ gãi... lưng cho khỉ giữa! Hoàng Minh đã nhận trách nhiệm đặt cho được cái bánh kem như vậy. Nhưng nay thêm *gà Thoại* khiến khó khăn cho phần bố cục, người làm bánh để con gà trước mặt con khỉ, coi kỹ giống con chim hơn là con gà! Bốn bạn chụp hình chung trước cái bánh sinh nhật lạ lùng với hình ba con khỉ và một con gà. Quả là cái hình độc nhất vô nhị!

Thức ăn ngon, lạ các bạn gấp thẳng tay, ai cũng ăn nhiều, khen ngon nhưng cuối cùng cũng còn dư khá nhiều vì chuẩn bị hơi nhiều. Chuyển sang phần bắp luộc. Ngọc Thái bung rở bắp rao bán, khá đắt hàng, bởi bắp lạ, màu tím, dẻo, thơm. Nhiều bạn cắt lên vài trái mang về khoe với... vợ. Thoại uống rượu cũng khá. Tửu phùng tri kỷ thiên bôi thiếu! Ba mươi mấy năm Thoại mới gặp mặt bạn đông như thế này, vui vẻ như thế này, thân tình như thế này uống hoài vẫn không say là phải. Bất ngờ Huỳnh Thái bên Mỹ điện về căn nhắc sao lúc Thái về không ai tổ chức hợp mặt đông vui như vậy! Nói cho vui vậy thôi, sau đó Thái tâm sự khá lâu với Thoại khiến Thoại

*phải bỏ ăn* hơn mười phút! Bạch Mai, chắc cảm xúc tốt với không khí thân mật, nên xung phong đọc những bài thơ của... mình. Có bài thơ đã ủ trong tủ gần bốn mươi năm mới trình làng, nên được các bạn vỗ tay quá chừng. Sắp tới nhóm bạn ta có thêm một cây thơ, thêm đông vui. Tới phần ăn bánh sinh nhật là mọi người đã quá no, nhưng cũng ráng ăn cho đủ... lễ. Chủ vườn me vừa về tới cũng xung phong ăn một miếng bánh để cùng chúc mừng cho bốn người. Trái dừa dứa khá thơm và có cơm vừa ăn nên cũng đắt và các bạn nữ được ưu tiên... đem về!

Hai giờ chiều, mọi người kéo nhau ra về. Thoại cùng các bạn cánh Pháp ghé nhà Bạch Mai hát karaoke còn tôi thì vô hăng, tới năm giờ xong việc thì tôi điện thoại kêu Thoại trở lại nhà tôi. Lần này tôi đã luộc mấy con cua gạch, cua gạch đúng nghĩa, nhờ mua ở tận... Cà Mau, để Thoại được cầm mấy cái mu cua to hơn, béo hơn so với mấy con cua nhỏ xíu khi về quê tôi, để Thoại có lại cái cảm giác khi xưa ta bé, có cái để nhớ những ngày về thăm quê.

## NĂM

Rồi cũng tới lúc kết thúc hai tuần Thoại về thăm lại quê nhà, thăm người thân, và cảnh cũ một cách bất đắc dĩ. Hai tuần đầy chuyện hi, nộ, ái, ố... chắc khi về lại nhà Thoại sẽ viết thành cả cuốn sách.

Sau khi làm tròn phận sự người con với gia đình, thăm hỏi họ hàng xa gần, Thoại có ba ngày nghỉ ở Sóc Trăng ở nhà tôi và đã đi thăm một số bạn bè và Cô Thầy cũ. Sáng sớm chủ nhật, tôi đưa Thoại lên Sài Gòn và hai đứa cũng ở chung với nhau. Nguyên khi mua vé cả nhà về quê, chắc phải mua cấp tốc, nên chuyến từ Seoul-New York của Thoại thuộc dạng waitlist, không may cho Thoại dù đã đăng ký từ 4 ngày trước cho chuyến trở về Mỹ, chi nhánh hãng Korra Airline VN vẫn báo là chưa có chỗ trống và phải đợi thêm 10 ngày mới có vé. Vậy là Thoại kẹt ở quê nhà! Nhằm chủ nhật, không thể giải quyết chuyện vé máy bay, tôi đưa Thoại đi vòng vòng Sài Gòn, Chợ Lớn, tiện đường, gọi điện thoại hỏi thăm chị Hoàng Yên trong Ban Liên lạc Cựu học sinh Hoàng Diệu ở Sài Gòn, chị Hoàng Yên là người thường xuyên liên lạc thăm hỏi, và giúp đỡ các Thầy Cô ở Sài Gòn khi cần thiết. May sao, chị Hoàng Yên vừa lên Long Khánh thăm Thầy Cô Thiên về, nhờ đó tôi và Thoại biết thêm tình hình gia cảnh của Cô Thầy. Tuy cũng đang trong cảnh khó khăn nhưng Thoại cũng có lòng thành nên đã nhờ chị Yên chuyển đến chút quà tặng Cô Thầy khi chị lên thăm Cô Thầy lần tới. Sẵn có khách Nhật Bản rủ ăn cơm Nhật, tôi kéo Thoại cùng đi để cùng thưởng thức rượu sake nóng, cơm lươn, sushi... rồi ra bến Bạch Đằng thăm Đức Thánh Trần đang giờ gươm đuổi giặc. Tối, Thoại nằm chắc lưỡi, không biết lúc nào có vé máy bay về, lại nhận điện bà xã cảm rằm *chắc hia Thoại không muốn về sớm!* Khiến Thoại là người điềm tỉnh cũng muốn phát... quau. Cũng may bà xã

chỉ dừng cảm phone một lần, nếu còn phone nữa chắc Thoại thức tới sáng vì bức do sao vợ mình không tin, không hiểu mình! Sáng hôm sau Thoại và tôi phải lo sốt vó, phải dồn thời gian lại để chỉ lo cho chuyến bay về nhà của Thoại mà thôi. Tôi đã nhờ người quen tìm vé ở những hãng hàng không khác, miễn sao Thoại có mặt ở New York trước ngày 28 tháng 8 để Thoại còn kịp đưa con đến trường cho năm học mới. Tôi đã nhờ từ Sóc Trăng bằng điện thoại nhưng không chắc lắm, nên nay khi đang ở Sài Gòn tôi sẽ cùng Thoại tới hãng du lịch nhờ tìm vé về. Trong khi đang ngồi ở quầy tiếp tân khách sạn đợi Thoại check mail ở mấy cái máy vi tính của khách sạn thì một anh bạn trên SG ghé thăm tôi, rủ tôi ăn sáng. Tôi từ chối vì phải lo cho Thoại. Anh ta nói là vậy có thể để anh ta giúp được không. Tôi ừ à lấy lệ vì nghĩ là hãng du lịch còn không lo được vé, anh ta làm sao lo được.

Tôi với Thoại tới hãng du lịch, mới ngồi xuống thì điện thoại reo, anh bạn SG báo là ... có vé về New York của hãng UA, sau đó khoảng mười phút thì người quen của tôi ở hãng du lịch cũng tìm ra hãng Thai Airway có vé về Mỹ nhưng phải quá cảnh khá lâu. Do giá vé hai bên ngang nhau, vậy là chúng tôi già từ và không quên cảm ơn cô bạn hãng du lịch để tới chỗ anh chàng kia. Tới quán cà phê phía trước dinh Độc Lập, ngồi uống cà phê trong quán ngoài trời rất mát mẻ, nghe anh kia tiếp tục tìm nguồn vé nào rẻ hơn. Bất ngờ nữa, cũng hãng UA, quá cảnh ở SF nửa ngày, vé giảm gần bốn trăm đồng. Được dịp ghé SF chơi mà tiết kiệm tiền nữa, vậy là Thoại chịu liền. Thân độ mạng Thoại thật bất ngờ! Ông trời chắc cố tình trêu Thoại. Tôi đợi người tới đưa vé máy bay từ 11 giờ tới 2 giờ chiều mà không thấy dạng. Nóng lòng, tôi yêu cầu cho tôi tới văn phòng hãng lấy vé luôn. Cầm giấy tờ trong tay, tôi mới yên tâm, và Thoại chắc yên tâm hơn khi tôi điện vô Chợ Lớn báo tin cho Thoại, lúc Thoại đang đi thăm bà con.

Ba rưỡi sáng, tôi đưa Thoại lên xe ra phi trường. Tôi tiếp lo cho Thoại thủ tục check in, cũng khá nhanh. Sau đó tới thủ tục xuất cảnh cũng... vài chục giây. Thoại vào bên trong, tần ngần nhìn lại, tôi bên ngoài chụp ảnh bằng điện thoại làm kỷ niệm. Thoại điện ra nói ổn rồi. Tôi về lại khách sạn, mới bốn rưỡi, ngủ tiếp. Ngày hôm sau, khi tính toán Thoại đang ở SF tôi điện thoại tới nhà Thoại hỏi thăm thì được bà xã Thoại báo tin Thoại đã liên lạc với nhà và đang tồn ten với bạn nào đó ở SF. Tôi nghĩ chắc Thoại đang sôi nổi kể cho mấy bạn kia những ngày đầy thú vị và có chút xiu khó khăn vừa qua ở quê nhà của mình.

## **KẾT:**

Thời gian có cuốn trôi quá khứ? Tôi nghĩ nếu có chắc chỉ cuốn trôi phần nào thôi. Những gì kỷ niệm đầy ấn tượng, đầy cái tình trong đó rất khó phai. Thời trung học Thoại rất thân với tôi dù tính tình hai đứa không giống nhau lắm. Tánh Thoại hơi bộc trực còn tánh tôi thì hay dấu kín suy

nghĩ trong lòng. Nhưng giữa hai đứa không có gì xung khắc. Ba mươi mấy năm qua hai đứa vẫn có liên lạc nhau, tuy có lúc đậm lúc nhạt nhưng tình cảm xưa không phai. Hai đứa thân nhau cùng ngồi bên nhau trong lớp thời trung học rồi hơn hai chục năm sau, không hẹn, hai đứa đều có bằng tiến sĩ, gặp lại thấy rất vui vì rất hiếm có hai người bạn thân nào được như vậy. Tôi nói lên tình cảm của tôi với Thoại như vậy để ít nhiều biện minh vì sao tôi viết về Thoại dài và nhiều hơn so với các bạn khác. Tôi nghĩ Thoại vẫn là người bạn tốt của tôi cũng như với những bạn khác của Thoại. Thoại vẫn luôn là người chồng, người cha sống có tình cảm và trách nhiệm. Thoại vẫn luôn là người con có hiếu và là người anh cả biết lo lắng cho đàn em của mình. Chuyện đời đầy rẫy mâu thuẫn và thách thức. Trớ trêu thay hiện nay Thoại đang trong hoàn cảnh khó khăn đến từ sự tàn phá mãnh liệt của cuộc khủng hoảng kinh tế thế giới. Tôi tin tưởng Thoại sẽ cố gắng vượt qua khúc quanh này và cũng không quên cầu mong ơn trên hộ độ người có lòng thành. Để không lâu nữa các bạn quê nhà lại có dịp đón Thoại và những buổi rong chơi cùng bạn cũ trên những nẻo đường quê hương tràn đầy tiếng cười vui.

*Hồ Quốc Lực*  
*Tháng 6, 2011*